

dende Virkning at fastsætte nogen Grænse, under hvilken Militærvæsenet ikke kan indskrænkes, og i det hele taget hviler Folkeforbundspagten paa Staternes fulde Suverænetet —, saa maa dette, det indrømmede ogsaa han, forstaaes efter hele Pagtens Aand og med den Begrænsning, som ligger deri; og derfor udtalte han, at trods dette var det klart, at til en Afvæbning kunde man ikke gaa.

Jeg skal ikke komme ind paa en Paa-visning af dette i Enkeltheder. Jeg har gjort det forrige Aar her i Rigsdagen i en udførlig Forhandling. Men baade Folkeforbundspagtens Bestemmelser i sig selv og den officielle Kommentar dertil, som den engelske Regering lod følge med den, da den forelagde den for Parlamentet, viser med fuldkommen Tydelighed, at Forudsætningen er den, at enhver Stat maa have et passende Værn, hvorved den er i Stand til at møde pludselige Angreb paa dens Territorium, som mulig maatte komme fra saadanne Stater, der ikke er Medlemmer af Folkeforbundet, eller som bryder ud fra Folkeforbundspagtens Bestemmelser. Det er klart og øjensynligt, at Folkeforbundspagten vilde slet ikke kunne bestaa, hvis man tænkte sig, at den ene Stat efter den anden gik hen og fuldstændig afstuede og intet Middel havde til at møde en Krænkelse af dens Territorium, særlig en Benyttelse af dens Territorium fra en overfor Folkeforbundspagten ulydig Stats Side. Det ligger ganske klart i Bestemmelsernes Aand og i de autentiske Kommentarer til Folkeforbundspagten, som foreligger.

Nu er det saa heldigt, at der allerede er truffet Forberedelser til, at det Forslag kan komme frem, som er forudset i Folkeforbundspagten, til Indskrænkning af Rustninger, og hvori der ganske sikkert vil blive givet en vis Norm, som man naturligvis i Kraft af sin ubestridelige Suverænetet vil kunne tilsidesætte, men som det vilde være en særdeles daarlig, særdeles uklog Politik at tilsidesætte. Man er nu allerede begyndt at arbejde for Tilvebringelsen af den Norm, og vi er alle, vi mindre og smaa Stater, i allerhøjeste Grad interesserede i, at dette Arbejde bliver fuldført snarest muligt, for at vi med det som Grundlag og som Ledestjerne kan give os i Færd med den Indskrænkning af vore militære Byrder, som er i saa høj Grad paakrævet. Ud fra denne Tankegang var det, at ved sidste nordiske Ministermøde samtlige nordiske Stats- og Udenrigsministre uden Hensyn til politisk

Standpunkt var enige om at opfordre de rette vedkommende til at fremskynde Fremsættelsen af denne Plan, netop for at vi kunde faa begyndt paa dette store Reorganisations- og Indskrækningsarbejde.

En anden almindelig Bemærkning finder jeg Foranledning til at gøre som Følge af det, der er blevet sagt her under Debatten. Man har gentagne Gange fremstillet denne Regering som vaklende og uklar i dens Stilling til saadan Statsindgriben, som er foranlediget ved de vanskelige Forhold, som desværre i saa høj Grad raader endnu, og som paa visse Omraader er ikke saa lidt vanskeligere end de, der raadede under Krigen. Det er imidlertid kun ved, hvad jeg vil kalde en Tilsnigelse, at man kan naa til det Resultat, at der i den nuværende Regerings opportunistiske Politik paa dette Omraade — ved opportunistisk Politik forstaaer jeg her en Politik, som i hvert givet Tilfælde retter sig efter, hvad den økonomiske Situation kræver — skulde ligge et Brud paa tidligere udtalte Programskuelser og paa det Program, paa hvilket det Parti, til hvilket jeg hører, sejrede. Dette er ganske urigtigt. Det er aldrig fra vor Side blevet sagt, at hvis vi blev Flertal, eller hvis vi kom til at danne Regering, vilde der indtræde fuld og ubunden Frihed, og saa skulde man sige Farvel baade til Rationering og Regulering og til Statsindgreb i det hele.

Dette er aldrig sagt. Derimod er der sagt det stik modsatte. Jeg har selv sagt det modsatte som Ordfører for mit Parti, dengang vi diskuterede Augustloven og Statslaanet i Foraaret 1919. Da sagde jeg med rene og klare Ord, — og de staar jo heldigvis i Rigsdagstidenden — at det ligger langt fra os at tro, at vi hverken nu eller i en overskuelig Fremtid kan komme fuldstændig bort fra Reguleringer og Rationeringer og den Art Indgreb. Det, vi har sagt baade da og ved Valget, er dette, at vi vil stræbe henimod, at Erhvervslivet kan faa gengivet sin Frihed, og det, vi har ønsket at gøre Vælgerne klar paa, er, at i, at dette til syvende og sidst kan ske, deri ser vi Redningen og det eneste Grundlag for, at vort Lands og den øvrige Verdens økonomiske Liv kan blive sundt igen. Deri ligger Forskellen mellem os og det socialdemokratiske Parti og ogsaa mellem os og det radikale Parti, at vi nærer ingen Tro til, at der gennem disse Statsindgreb af forskellig Art i Længden kan skabes noget